

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Завдання

до самостійної роботи

з навчальної дисципліни

"ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ"

для студентів спеціальності

8.03060101 "Менеджмент

організацій і адміністрування"

денної форми навчання

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємств.
Протокол № 7 від 23.11.2012 р.

Укладач Мажник Л. О.

3-13 Завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Публічне адміністрування" для студентів спеціальності 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування" денної форми навчання / укл. Л. О. Мажник. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 40 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план даної навчальної дисципліни із зазначенням питань, тестів і завдань для самоопрацювання, які допоможуть сформуванню сучасного мислення та спеціальні знання в галузі публічного адміністрування, а також набути вмінь і сформуванню компетентності, необхідні для побудови плідних взаємовигідних відносин громадських організацій та бізнес-структур з органами державної влади і місцевого самоврядування.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування", а також для аспірантів.

Вступ

Самостійна робота студента (СРС) є основою будь-якої освіти, формою організації навчання та засобом оволодіння глибокими знаннями та навичками. Модернізація та гармонізація освітньої діяльності в Україні відбуваються під впливом європейських ініціатив, закріплених Болонською декларацією. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах "самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять", до яких належать лекції, практичні, семінарські, індивідуальні заняття і консультації.

Самостійна робота з навчальної дисципліни "Публічне адміністрування" передбачена навчальним планом підготовки студентів спеціальності 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування". Зміст СРС з дисципліни визначається навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями викладача та організовується з дотриманням низки вимог: надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи та забезпечення можливості творчого підходу у виконанні роботи.

Від розуміння сутності самостійної роботи залежить ефективність усього навчального процесу у вищому навчальному закладі. Студенти, які вивчають дисципліну "Публічне адміністрування" мають бути проінформовані викладачем щодо організації СРС, що становить дуже складний процес, у ході якого повинні бути вирішені такі питання стосовно її форм критерії оцінювання результатів СРС та термінів виконання, форм контролю та звітності, а також рівня оцінки.

При виконанні студентами самостійної роботи мають застосовуватись такі форми проведення: огляд основної та додаткової рекомендованої літератури, законодавчої бази та підготовка до контролю знань. У якості інформаційної бази виступає банк питань, тестів та завдань для самопідготовки і самодіагностики. Кінцевий термін контролю виконання самостійної роботи студентів визначається у період сесії.

1. План самостійної роботи за модулями та темами

1.1. Перелік питань для самостійної роботи за модулями і темами

Перелік питань за модулями та темами даної початкової дисципліни для самостійного опрацювання подано в табл. 1.

Таблиця 1

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назви тем	Питання для самостійного поглибленого опрацювання (за модулями та темами)	Рекомендована література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві		
Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	1. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна. 2. Основні теорії та школи управління суспільством. 3. Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. 4. Концепція раціонального вибору і "новий менеджеризм"	[1; 2; 3]
Тема 2. Теоретичні засади публічного адміністрування в економічній та соціальній сферах	1. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології. 2. Співвідношення економіки та політичної економії. 3. Особливості поведінки людей в економічній та політичних сферах. 4. Принципи ринкових відносин у політичній, економічній та соціальній сферах. 5. Забезпечення державою соціальної безпеки людини та населення, а також прав та інтересів споживачів. 6. Основні ознаки соціально орієнтованої економіки. 7. Від економіки індустріального типу до постіндустріальної економіки. 8. Наслідки та причини виникнення соціально-економічних криз та спадів. 9. Взаємодія та взаємовідносини суспільства та економіки. 10. Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності. 11. Управління власністю в умовах демократичної, правової держави. 12. Законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища. 13. Антимонопольна діяльність. Забезпечення цивілізованих засад конкуренції	[1; 4; 6]

1	2	3
Тема 3. Публічне адміністрування та влада	<ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен влади. Взаємозв'язок політичної та економічної влади. 2. Держава як суб'єкт публічної влади. 3. Сутність та прояви лобізму. 4. Основні фактори формування системи місцевого самоврядування. 5. Роль місцевого самоврядування в контексті демократизації влади. 6. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. 7. Вибори органів місцевого самоврядування. 8. Управління в суспільно-господарських об'єднаннях. 9. Управління в релігійних об'єднаннях. 10. Бюрократія як наукова категорія. 11. Теорія бюрократії М. Вебера. 12. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії. 13. Основні ознаки та атрибути бюрократії. 14. Політизація вищого чиновництва 	[1; 7; 8; 9; 12; 13]
Тема 4. Розробка, прийняття та реалізація управлінських рішень у публічному адмініструванні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритетність політичного вибору цінностей та цілей. 2. Визначення цінностей та цілей – визначна ланка прийняття рішень. 3. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень 	[1; 2]
Змістовний модуль 2. Організація публічного адміністрування		
Тема 5. Теоретичні основи формування цінностей та цілей публічного адміністрування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин. 2. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави. 3. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні 	[1;8]
Тема 6. Законодавча основа публічного адміністрування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами. 2. Закон розмежування центрів влади та управління. Закон централізації та децентралізації влади. 3. Юридичне забезпечення цілей публічного адміністрування. 4. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності. 5. Зони "підвищеного" ризику проявів корупції 	[1; 2; 6; 13]

1	2	3
Тема 7. Механізми публічного адміністрування	1. Територіально-адміністративний аспект публічного адміністрування. 2. Проблеми вибору найкращої форми правління. 3. Концепція електронного урядування	[1; 4; 7]
Тема 8. Результативність та ефективність публічного адміністрування	1. Фактори підвищення ефективності публічного адміністрування. 2. Контрактна система та неокорпоративізм	[1; 2; 8; 5]

1.2. Перелік завдань та тестів для самоконтролю знань

Найбільш поширеними формами самостійної роботи з облікових дисциплін є: написання доповідей, ремарок, реплік; вивчення нормативних документів; розв'язання задач чи виконання вправ; ділові ігри; розв'язання тестів.

Змістовний модуль 1. Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Надайте визначення понять "публічне адміністрування", "публічне управління", "державне управління" та "державне регулювання", зробивши посилання на інформаційне джерело, та охарактеризуйте зміст цих понять. Вкажіть їх особливості за критеріями у порівняльній табл. 2.

Таблиця 2

Особливості поняття "публічне адміністрування"

Критерії	Ознаки за поняттями			
	публічне адміністрування	публічне управління	державне управління	державне регулювання
1.				
2.				
3.				

Зробіть висновок щодо значення публічного адміністрування та його ролі у наукових дослідженнях.

Завдання 2. Навести у табл. 3 перелік основних теорій та шкіл управління суспільством у хронологічній послідовності їх виникнення та становлення.

Таблиця 3

Хронологія основних теорій та шкіл управління суспільством

Назва	Період становлення та розвитку	Характеристика та особливості	Приклад
1.			
2.			
3.			

Завдання 3. Викладач надає коротку інформацію про ситуацію. Студенти самостійно визначають чи відповідає означена ситуація концепції раціонального вибору та концепції "новий менеджеризм"?

Завдання 4. Визначте та представте схематично взаємозв'язок між законами, закономірностями і принципами управління соціальними системами:

- 1) принципи соціального управління;
- 2) загальні закони соціального розвитку;
- 3) закони і закономірності соціального управління;
- 4) закони певного періоду соціального розвитку.

У чому полягає суттєва відмінність між принципами та методами саме соціального управління?

Тестові завдання для перевірки знань

1. Публічне адміністрування – це:

а) цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з юридичними і фізичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та виконання основних функцій: орієнтуючого планування, яке визначає бажані напрямки розвитку, створення правових, економічних та інших умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, кооперування і координування діяльності, а також моніторинг результатів;

б) класична теорія менеджменту у державному секторі; цілісний державний апарат (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал тощо), який фінансується за рахунок державного бюджету і відповідає за управління і координацію роботи виконавчої гілки влади та її взаємодію з іншими зацікавленими сторонами в державі, суспільстві та зовнішньому середовищі;

в) управління та реалізація різних урядових заходів, що пов'язані з виконанням законів, постанов, рішень уряду та управління, що пов'язане з наданням публічних послуг;

г) усі відповіді правильні.

2. Метою здійснення публічного адміністрування є:

а) економічний розвиток країни;

б) соціальне благополуччя суспільства;

в) покращення демографічної ситуації в країні;

г) екологічна безпека.

3. Публічне адміністрування як наукова галузь синтезує такі підходи:

а) історичний, політичний та юридичний;

б) економічний та соціальний;

в) соціологічний та психологічний;

г) усі відповіді правильні.

4. Новий менеджеризм – це

а) прагнення скоротити державний сектор та обмежити роль уряду в суспільстві та економіці;

б) прагнення поліпшити контроль з боку громадськості над державою через конкуренцію й цінову систему;

в) "пошук економічного обслуговування";

г) усі відповіді правильні.

5. Предметною сферою публічного адміністрування є процес:

а) удосконалення взаємодії різних гілок влади;

б) досягнення національних цілей та інтересів шляхом організації діяльності суб'єктів публічної сфери;

в) поєднання інтересів суспільства та публічної влади;

г) соціально-демографічний розвиток суспільства;

д) усі відповіді правильні.

Питання для самодіагностики

1. Що таке публічне адміністрування?
2. Охарактеризуйте основні теорії та школи управління суспільством.
3. Яким чином розвивались теорії управління суспільством та країною?
4. Охарактеризуйте концепцію раціонального вибору.
5. У чому полягає особливість концепції "новий менеджеризм"?

Тема 2. Теоретичні засади публічного адміністрування в економічній та соціальній сферах

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Охарактеризуйте взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології, подавши матеріал у блок-схемі. Схематично позначте сферу взаємодії органів влади, бізнес структур, населення та громадянських об'єднань, а також безпосередньо державних службовців і публічної адміністрації, вказуючи напрями впливу, можливості та способи взаємодії.

Завдання 2. Розглянути особливості поведінки людей в економічній, соціальній та політичних сферах.

1. Визначити суб'єкти, об'єкти та предмет взаємодії.

2. Навести приклади ринкових відносин у означених сферах, встановити співвідношення сфер та позначити пріоритетну, якщо така є та обґрунтувати власну точку зору.

3. Схематично представити взаємодію та взаємовідносини суспільства та економіки. Зазначити роль та місце громадських організацій, об'єднань.

Завдання 3. Зазначити аспекти, за якими держава здійснює забезпечення соціальної безпеки, на кожний навести приклади.

Завдання 4. Визначити основні ознаки соціально орієнтованої економіки. Чи існує на Україні соціально відповідальний бізнес, наведіть приклади. Вказати фактори, що перешкоджають та зазначити фактори, які можуть перешкоджати становленню та розвитку соціально-відповідального бізнесу. Наведіть приклади.

Завдання 5. Наведіть перелік особливостей економіки індустріального та постіндустріального типів, визначте для кожного роль громадських об'єднань та місце суспільного сектору. Наведіть приклади.

Завдання 6. Навести перелік специфічних ознак держави, що характеризують її як гарант розвитку підприємницької діяльності.

1. Зобразьте схематично яким чином держава забезпечує умови підприємницької діяльності.

2. Вкажіть основні законодавчі та нормативно-правові акти, що забезпечують цивілізовані засади конкуренції. Зазначте основну їх сутність. Надайте схематично їх взаємозв'язок та вкажіть відповідальних за виконання та дотримання означених нормативних актів, а також тих хто може ініціювати ці закони і брати участь в обговоренні.

Завдання 7. Викладач надає інформацію щодо ситуації, яка сталась під час придбання продукції або після нетривалого дослідження та/або використання товару. Студенти мають самостійно визначити особливості забезпечення прав та інтересів споживачів, роблячи посилання на статті нормативно-правових актів.

Завдання 8. Управління власністю в умовах демократичної, правової держави.

1. Зазначити суб'єктів господарювання, що взаємодіють з державними органами, конкретизувавши з якими саме та з якого приводу.

2. Вказати причини взаємодії із суб'єктами господарювання.

3. Надати перелік особливостей прояву демократичності відносин з приводу власності, у тому числі на прикладі зарубіжних країн.

Завдання 9. Соціально-економічні кризи та спади.

1. Визначити у чому полягає відмінність соціальних та економічних криз та спадів.

2. Класифікувати причини виникнення соціально-економічних криз та спадів, на кожний навести приклади, зазначити найбільш розповсюджені та які є специфічними саме для України.

3. Проранжувати за руйнівним ступенем наслідки для різних сфер життєдіяльності соціально-економічних криз, зазначивши спочатку найбільш руйнівні, об'єднавши за необхідності їх у групи з певними відокремленими ознаками. Встановити до яких має найбільшу схильність українське суспільство та економіка, обґрунтувати власну точку зору.

Тестові завдання для перевірки знань

1. *Публічна сфера – це система:*

а) економічної та соціальної;

б) політичної та економічної;

в) соціальної та політичної;

г) усі відповіді правильні.

2. До суб'єктів економічної сфери належать такі органи:

- а) центральної та регіональної державної влади;
- б) законодавчої та виконавчої влади;
- в) органи публічної влади;
- г) місцевого самоврядування.

3. Публічна сфера – це система:

- а) соціальних взаємозв'язків, що об'єднує всі елементи суспільного життя;
- б) основних напрямків економічного та соціального розвитку країни;
- в) взаємовідносин публічної влади та органів місцевого самоврядування;
- г) методів і принципів реалізації соціальної політики.

4. Проблеми публічної політики полягають у такому:

- а) зростає нездатність сучасної держави ефективно вирішувати соціальні проблеми населення;
- б) існують певні проблеми у формуванні ефективних механізмів реалізації соціальної політики держави;
- в) слабка роль громадського суспільства в процесі контролювання діяльності публічної влади;
- г) відсутність відповідного ресурсного забезпечення реалізації основних напрямків соціальної політики.

5. Відмінними рисами сучасної економічної системи є такі:

- а) різноманіття форм власності, серед яких провідне місце займає приватна власність, і активна науково-технічна діяльність, а також інформатизація суспільства;
- б) обмежене втручання держави в економіку при жорсткому контролі соціальної сфери та зміна структури виробництва і споживання у бік зростання ролі послуг, а також глобалізація господарської діяльності;
- в) зростання рівня освіти та творче відношення до праці;
- г) раціональне використання природних ресурсів і ефективне використання людського потенціалу, а також активне оновлення продукції, що випускається.
- д) усі відповіді правильні.

Питання для самодіагностики

1. У чому полягає взаємозв'язок економічної науки з соціологією та політологією?
2. Визначте співвідношення економіки та політичної економії.

3. Чи має суспільство контролювати діяльність органів влади, якщо так, то чому та яким чином?

4. Встановіть взаємозв'язки між громадськими організаціями, суспільством, органами державної влади, чиновниками та бізнес-структурами.

5. Чи має бути економіка соціально орієнтованою: "за" та "проти". Відповідь обґрунтуйте та наведіть приклади.

Тема 3. Публічне адміністрування та влада

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Публічне адміністрування та феномен влади.

Викладач надає інформацію щодо особливостей та основних тенденцій розвитку влади. Студенти формують власну думку з приводу розвитку подій, а також критично осмислюють проблемні питання у поданому матеріалі за допомогою дискусії.

Завдання 2. Сутність політичної влади.

Влада є центральною політичною категорією. Вона дає ключ до розуміння сутності і призначення політичних рухів і самої політики. Тому розуміння сутності влади й знання форм її здійснення є однією з основних передумов ефективної політичної діяльності, дозволяє виділити політику і політичні відносини з усієї групи суспільних відносин.

1. Порівняйте основні характерні ознаки влади як соціального явища і політичної влади.

2. Дайте відповідь на питання про спільне і відмінне між політичною і державною владою.

3. Зверніть увагу на фактори легітимізації влади.

4. Розкрийте її функції в життєдіяльності суспільства.

5. Порівняйте основні ознаки різновидів політичних режимів (тоталітарного, авторитарного, демократичного).

6. Розгляньте реалізацію народовладдя в демократичному суспільстві.

7. Визначить сутність та умови функціонального розподілу влади на законодавчу, виконавчу і судову.

Завдання 3. Викладач надає інформацію щодо законодавчого регулювання лобістської діяльності в Україні. Студенти самостійно її аналізують, дискутують і мають відповісти на такі питання:

1. У чому полягає сутність лобізму, яким чином проявляється лобізм?

2. Поясніть чому у багатьох країнах світу лобізм урегульований на рівні закону?

3. Чим на вашу думку спричинена необхідність законодавчого регулювання діяльності лобістів на Україні?

4. Які існують способи взаємодії між державою та групами інтересів?

Завдання 4. Із наведених викладачем основних проблем наявного адміністративно-територіального устрою держави необхідно обрати ті, які потребують першочергового вирішення, інші проранжувати за ступенем важливості.

Навести приклади та обґрунтувати власну думку.

Завдання 5. Сучасні підходи в оцінюванні бюрократії.

Сформулюйте і запишіть найбільш розповсюджені підходи до бюрократії в табл. 4.

Таблиця 4

Підходи в оцінюванні бюрократії

Назва підходу	Коротка характеристика	Переваги	Недоліки	Приклад
1.				
2.				
3.				

Завдання 6. Охарактеризуйте такі критерії сучасного об'єктивного оцінювання державного службовця незалежно від посади та рангу:

- 1) ділова результативність;
- 2) професійна продуктивність;
- 3) персональна ефективність.

Вкажіть показники за якими можна оцінювати зазначені критерії.

Завдання 7. "Лідерство в публічному адмініструванні".

Охарактеризуйте сім ключових компетенцій осіб, що займають вищі керівні посади в країнах-членах ЄС та Європейській Комісії, які виділено за дослідженням Голландського інституту державного управління, сформулюйте власне ставлення та визначте чи володіють ними вітчизняні державні службовці, відповідь обґрунтуйте.

1. Відкритість мислення і поведінки (гнучкість, здатність навчатися, різносторонність).

2. Інноваційність (ініціативність – проактивність, інноваційність – новаторство, креативність – творчий підхід, сміливість – мужність).

3. Доброчесність (чесність, прозорість, підзвітність, відданість справі).

4. Соціальні навички (навички комунікації, уміння створювати коаліції і партнерство, ведення переговорів).

5. Націленість на результат (обробка інформації, винесення суджень, рішучість, розв'язання проблем).

6. Організація (організаційні навички, планування й оцінювання, розвиток персоналу, делегування, уміння створювати команди).

7. Знання відповідно до рівня керівництва (рівень ЄС: інституції, процедури, політики ЄС, законодавство ЄС, відносини і партнерські мережі; національний рівень: галузева політика і пріоритети, національна система і процедури, мережі соціального партнерства в Європі, відносини ЄС – країна-член ЄС).

Тестові завдання для перевірки знань

1. Влада становить:

а) здатність і можливість здійснювати свою волю, чинити вирішальний вплив на діяльність, поведінку людей за допомогою певних засобів, зокрема авторитету, права, насильства;

б) здатність того чи іншого політичного режиму досягти суспільного визнання та виправдання обраного політичного курсу, прийнятих ним політичних рішень, кадрових або функціональних змін у структурах влади;

в) особливий тип легітимності, організації влади і лідерства, що ґрунтується на виняткових якостях тієї чи іншої особистості, головним чином релігійного або політичного діяча, які дозволяють йому здійснювати в суспільстві функції пророка, вождя чи реформатора;

г) сукупність методів і засобів для досягнення цілей політичними суб'єктами, укріплення і розширення політичної влади.

2. Одна з найпоширеніших форм впливу добровільних об'єднань людей (груп інтересів) на органи влади в сучасних демократичних суспільствах:

а) громадський рух;

б) формування субкультур та/або прояви націоналізму;

в) лобізм;

г) немає правильної відповіді.

3. Громадське об'єднання—це:

а) громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи;

б) добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів;

в) жителі, які об'єднанні постійним проживанням у межах міста, селища, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями чи добровільними об'єднаннями;

г) немає правильної відповіді.

4. Місцеве самоврядування в Україні – це:

а) об'єднання жителів територіальних громад для вирішення питань місцевого значення у межах Конституції та відповідних законів України;

б) створення публічних об'єднань для прийняття нормативно-правових актів щодо розвитку соціальної сфери;

в) формування кооперативів жителів для вирішення комунальних питань;

г) усі відповіді правильні.

5. Корпоративна влада у Україні здійснюється на основі функціонування:

а) приватних підприємств;

б) господарюючих суб'єктів у промисловості;

в) державних підприємств;

г) добровільних об'єднань.

Питання для самодіагностики

1. Опишіть "образ" влади на Україні, що складався впродовж років.

2. Охарактеризуйте сутність та прояви лобізму.

3. Опишіть роль місцевого самоврядування в контексті демократизації влади.

4. У чому полягає відмінність громадського об'єднання та об'єднання громадян, громадської організації та громадської спілки, відповідь обґрунтуйте і наведіть приклади?

5. Обґрунтуйте переваги та недоліки бюрократії. Поясніть у чому полягає політизація вищого чиновництва.

Тема 4. Розробка, прийняття та реалізація управлінських рішень у публічному адмініструванні

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Необхідно заповнити табл. 5, до якої слід занести всю необхідну інформацію щодо цінностей та цілей публічного адміністрування.

Таблиця 5

Особливості цінностей та цілей публічного адміністрування

Перелік цілей	Перелік цінностей	Переваги або можливості	Недоліки або можливі труднощі
Центральні органи влади (держава)			
...			
Регіональні органи влади (область)			
...			
Керівництво (підприємство та/або організація)			
...			
Голова родини (сім'я)			
...			
Людина (громадянин)			
...			

Визначити особливості цінностей та цілей кожного з поданих у табл. 5 рівнів. Сформулювати поетапно підхід щодо розробки та прийняття управлінських рішень у публічному адмініструванні, що спрямовані на забезпечення досягнення поставлених цілей.

Завдання 2. Кожному з наведених положень, позначених цифрами, знайдіть відповідний елемент системи стримувань і противаг між гілками влади на які він має право в Україні:

- а) накладати вето на закони, прийняті Верховною радою;
- б) прийняти повноваження Верховної ради;
- в) призначати посадових осіб за згодою Верховної ради;
- г) відхиляти укази і вето Президента;
- д) оголошувати імпічмент Президентів і призначати його вибори;
- ж) давати згоду на призначення Прем'єр-міністра;

з) відправляти у відставку Кабінет Міністрів;
 к) підтверджувати чи заперечувати конституційність дій обох гілок влади.

1. Верховна Рада України.
2. Президент України.
3. Конституційний Суд України.

Завдання 3. Необхідно заповнити табл. 6 зазначивши за якими питаннями відбувається взаємодія та формування політичних рішень, де виділяються формальні і неформальні ланки, офіційні та неофіційні канали вироблення і підготовки рішень.

Таблиця 6

Типологія політичних рішень

Суб'єкти	Рівень інтеграції інтересів	
	Центральний	Локально-регіональний
Громадяни		
Офіційні представники громадян		
Представницька форма		
Активісти громадських груп (громадські делегати)		
Непредставницька форма		

Завдання 4. Оскільки процес прийняття рішень розпадається на окремі етапи і функціональні фази, то подані складові елементи процесу прийняття політичних, державних рішень розташувати у логічній цілісній послідовності та навести приклади.

Розробка і власне розгляд альтернативних варіантів політичного вирішення суспільних проблем.

Визначення пріоритетних проблем і формування політичного "порядку денного".

Контроль за ходом здійснення рішення і "зворотний зв'язок" з його результатами.

Остаточний вибір, формулювання і легітимізація прийнятого рішення.

Реалізація та проведення в політичну практику прийнятих рішень.

Завдання 5. Необхідно заповнити табл. 7, до якої слід занести всю необхідну інформацію щодо державних управлінських рішень з розбивкою за класифікаційними ознаками.

Типологія державно-управлінських рішень

Класифікаційні ознаки	Вид державно-управлінських рішень	Характеристика	Особливості
За змістом			
За джерелом потрапляння			
За часом використання			
За характером виникнення			
<i>Додати за ознаками</i>			

Завдання 6. Комунікативні зв'язки та взаємодія у органі управління.

1. Що таке "управлінська інформація"? Визначте яким вимогам вона повинна відповідати?
2. Охарактеризуйте внутрішню та зовнішню управлінську інформацію, її види.
3. Як сформувати систему інформації в конкретній організації? Здійсніть на прикладі.

Завдання 7. Діапазон та сфера керівництва державного управління.

1. Поясніть що означає розподіл завдань у колективі з урахуванням верхньої межі можливостей виконавця на різних рівнях державного управління та наведіть приклади, наголосивши на відмінностях певних організаційних рівнів.
2. Що є "Закон ситуації" або об'єктивізація доручення?
3. Проаналізуйте сукупність факторів, які потенційно здатні підвищити норму керованості стосовно до будь-якого конкретного структурного підрозділу або відомства відповідної державної установи.
4. Чи варто надавати значення в діяльності державних службовців певної ваги принципу збереження свободи маневрів?
5. У чому причини необґрунтованої активності начальників, що беруть на себе роботу поза зоною їх органічних функцій? Згрупуйте за ознаками та наведіть приклади.

Тестові завдання для перевірки знань

1. Якщо виникає дефіцит ресурсів, необхідних для прийняття управлінського рішення, тоді необхідно:
 - а) оптимізувати процес прийняття управлінського рішення;
 - б) мінімізувати витрати на прийняття управлінського рішення за умовами досягнення поставлених цілей;

в) скоротити витрати на розробку, обґрунтування, затвердження та реалізацію управлінського рішення;

г) усі відповіді правильні.

2. Технологія прийняття управлінського рішення – це:

а) послідовність етапів прийняття управлінського рішення;

б) використання сучасної техніки та технологій в процесі прийняття управлінських рішень;

в) варіант певної послідовності операцій у процесі прийняття управлінського рішення з використання відповідних методів, техніки, персоналу та повноважень;

г) процес використання адекватної та достовірної управлінської інформації.

3. Якість управлінського рішення – це:

а) сукупність властивостей, що відповідають у певній мірі потребам успішного рішення існуючої проблеми;

б) відповідність обґрунтованості управлінського рішення та витрат на його прийняття;

в) забезпечення процесу прийняття управлінського рішення своєчасною та адекватною інформацією;

г) здатність вирішити існуючу проблему в запланований час.

4. Розробка "дерева-цілей" передбачає:

а) побудову цілей на основі принципу ієрархічності від головної до конкретних завдань;

б) розмежування цілей на стратегічні та тактичні;

в) виконання певних повноважень у процесі формування головної та основних цілей;

г) визначення та обґрунтування головної мети.

5. У межах філософії концепції "Кращих цінностей у держслужбі" основними напрямками стандартизації є:

а) стандарти послуг, що надаються органами виконавчої влади громадянам і організаціям;

б) стандарти управління і документообігу;

в) стандарти підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців;

г) стандарти етичної поведінки державних і муніципальних керівників і службовців;

д) усі відповіді правильні.

Питання для самодіагностики

1. Визначте яким чином впливають цінності на процес формування цілей на державному рівні.
2. Визначте послідовність етапів у процесі розробки та прийняття управлінських рішень у публічному адмініструванні.
3. Сформулювати у чому полягає особливість розробки та прийняття управлінських рішень державними службовцями.
4. Чи відрізняється процес формування цілей у публічному адмініструванні на державному рівні та рівні певних громадян?
5. Поясніть у чому полягає роль конкуренції в процесі прийняття рішень державними службовцями.

Змістовний модуль 2. Організація публічного адміністрування

Тема 5. Теоретичні основи формування цінностей та цілей публічного адміністрування

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Навести перелік цілей публічного адміністрування за джерелом виникнення та змістом, заповнивши табл. 8.

Таблиця 8

Типологія цілей публічного адміністрування

Назва	Характеристика	Приклад

Завдання 2. За виданою викладачем проблематикою за відповідним варіантом побудувати дерево цілей, використовуючи системний підхід та методику SMART для вирішення проблем публічного адміністрування.

Завдання 3. "Філософія спільної долі": яке ваше розуміння і ставлення до даного феномену? Чи можна у зв'язку з цим виділити специфічні ознаки для державного рівня управління? Поясніть чи притаманні особливості цього феномену українському суспільству та чи має соціум розвиватись у цьому напрямку, думку обґрунтуйте.

Тестові завдання для перевірки знань

1. Однією з основних цілей публічного адміністрування є:

- а) економічний розвиток країни;
- б) регулювання горизонтальних зв'язків публічної влади;
- в) покращення демографічної ситуації в країні;
- г) екологічна безпека.

2. Регулювання горизонтальних зв'язків публічної влади повинно здійснюватися з позицій:

- а) економічної доцільності;
- б) соціальної доцільності;
- в) доцільності економічного, соціального та культурного розвитку суспільства;
- г) доцільності соціально-культурного розвитку суспільства.

3. До ознак громадянського суспільства науковці відносять такі:

- а) наявність публічного простору, засобів комунікацій;
- б) організацію публічного життя вільних і рівноправних громадян, права яких захищені Конституцією;
- в) наявність незалежних від держави добровільних асоціацій і кооперація та солідарність між населенням;
- г) усі відповіді правильні.

4. Основною ознакою дієвості громадянського суспільства є:

- а) діяльність органів публічної влади щодо розвитку публічної сфери;
- б) забезпечення прав і свобод людини та признання їх загальнолюдською цінністю;
- в) планування діяльності громадських організацій;
- г) усі відповіді правильні.

5. Суспільні цілі обґрунтовані:

- а) потребами та інтересами громадян і спрямовані на їх задоволення;
- б) найбільш істотними, загальними та стійкими відносинами залежності в суспільстві;
- в) зв'язками між процесами та явищами, що відбуваються в публічній сфері;
- г) характером взаємодії суб'єкта та об'єкта в процесі здійснення публічного адміністрування.

Питання для самодіагностики

1. Сформулювати у чому полягає особливість формування цінностей та цілей публічного адміністрування.
2. Охарактеризуйте автономність та органічну єдність громадянського суспільства та держави.
3. У чому полягає роль громадських організацій у публічному адмініструванні.
4. Поясніть особливості формування дерева цілей за означеною проблематикою з публічного адміністрування.
5. Яким чином здійснюється юридичне забезпечення цілей публічного адміністрування.

Тема 6. Законодавча основа публічного адміністрування

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Навести перелік законодавчих актів, що забезпечують основу публічного адміністрування. Розподілити за сферами застосування, а також позначити основних користувачів та вказати для кого першочергово розроблявся певний законопроект, думки обґрунтувати. Розглянути можливі варіанти структур, які могли ініціювати певний законопроект.

Завдання 2. Адміністративний процес та адміністративне виробництво.

Розгляньте адміністративний процес: нові підходи до розуміння.

1. Дайте визначення адміністративного акта, охарактеризуйте його особливості.
2. Поясніть що таке правовий режим адміністративного акта?
3. Адміністративний договір: у чому його суть і роль у системі правового регулювання?
4. Визначте, у чому полягає специфіка нормативних правових актів місцевого самоврядування?

Завдання 3. Поясніть поняття "механізм правозастосування"? Охарактеризуйте стадії процедури правозастосовної діяльності.

Завдання 4. Найпоширеніший вид адміністративних стягнень.

1. Охарактеризуйте, що таке адміністративні стягнення та, зокрема, адміністративний штраф, наведіть приклади випадків їх застосування.

2. Визначте, у чому полягає превентивний аспект адміністративного штрафу та чи мають можливість громадські організації впливати на розміри та/або механізми адміністративних стягнень. Поясніть, яким чином громадські організації мають впливати на прийняття рішень законодавчої та/або судової влади щодо юридичного забезпечення публічного адміністрування.

3. Заповніть табл. 9, до якої слід віднести дану інформацію щодо ознак складових адміністративного штрафу:

- 1) обов'язок сплатити штрафну суму правопорушником;
- 2) загроза застосування адміністративного стягнення взагалі;
- 3) загроза застосування до правопорушника підвищеної адміністративної відповідальності, а іноді й кримінальної;
- 4) винекнення для винної особи певних правообмежень (адміністративного покарання);
- 5) факт повсякденної діяльності органів адміністративно-штрафної юрисдикції.

Таблиця 9

Елементи адміністративного штрафу

Конкретно-превентивний	Загальнопревентивний

Тестові завдання для перевірки знань

1. *Корупція – це:*

а) суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

б) використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою

схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей;

в) грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову;

г) немає правильної відповіді.

2. Діяльність із запобігання і протидії корупції ґрунтується на таких принципах:

а) верховенство права;

б) законності;

в) пріоритетності запобіжних заходів;

г) усі відповіді правильні.

3. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

а) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

б) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

в) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, податкової міліції;

г) усі відповіді правильні.

4. Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

а) уповноважені підрозділи органів державної влади;

б) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

в) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові та службові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою;

д) усі відповіді правильні.

5. Контроль у сфері запобігання і протидії корупції здійснюють:

а) Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Прокурорський нагляд;

б) Кабінет Міністрів України, громадський контроль, Прокурорський нагляд;

в) Верховна Рада України, громадський контроль, Прокурорський нагляд;

- г) Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, громадський контроль;
 д) немає правильної відповіді.

Питання для самодіагностики

1. Назвіть основні нормативно-правові акти, що забезпечують належне функціонування та здійснення публічного адміністрування.
2. У чому полягає особливість закону розмежування центрів влади та децентралізації влади?
3. Охарактеризуйте закон необхідності посилення регулювання та управління суспільними процесами.
4. Що таке корупційна діяльність? Охарактеризуйте типовий портрет корупціонера.
5. Які сфери найбільш схильні до негативного впливу корупції? Чи притаманні корупції позитивні ознаки?

Тема 7. Механізми публічного адміністрування

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Заповніть табл. 10, до якої слід віднести всю необхідну інформацію щодо особливостей електронного урядування.

Таблиця 10

Характеристика електронного урядування

Назва ознака (типу)	Характеристика	Особливості
Органи влади – Чиновники		
...
Органи влади – Населення		
...
Органи влади – Громадські об'єднання		
...
Органи влади – Бізнес структури		
...

Завдання 2. Визначте сутність соціальних потреб, встановіть їх відмінність від соціальних цінностей та цілей певної організаційної одиниці. Надайте характеристику соціальним потребам, заповнивши табл. 11.

Таблиця 11

Особливості соціальних потреб

Класифікаційні ознаки	Вид соціальних потреб	Характеристика
Сенсожиттєві		
Універсальні		
Партикулярні		

1. Встановіть взаємозв'язок між соціальними потребами та соціальними проблемами, що періодично виникають у суспільстві, залежність зобразіть схематично.

2. Позначте, які фактори впливають на соціальні потреби. Чи існують відмінності між соціальними потребами залежно від територіальної приналежності суспільства, якщо так, то конкретизуйте, які саме, та наведіть приклади, якщо ні, то відповідь обґрунтуйте.

3. Яка особлива роль покладається на керівництво різних рівнів у зв'язку з існуванням соціальних потреб?

4. Поведінка об'єкта управління та динаміка його стану для керівників різних організаційних структур слугують головним орієнтиром. Зверніть увагу на уривок з роману "Злочин і кара" Ф. М. Достоєвського, де герої критикують погляди соціалістів: "Натура не береться в расчет, натура изгоняется, натура не кончается! У них не человечество, развившись историческим, живым путем до конца, само собою обратится, наконец, в нормальное общество, а, напротив, социальная система... тотчас же и устроит все человечество и в один миг сделает его праведным и безгрешным". Вкажіть, чи повинно державне управління мати системно-випереджальне відображення реальних суспільних явищ та процесів, обґрунтуйте точку зору.

Завдання 3. Службова роль адміністрації відносно суспільства.

1. Чим відвідувач адміністративного органу відрізняється від клієнта?

2. Поясніть чи можливо кожному робітнику адміністративного апарату довіряти контакти з відвідувачами?

3. У чому полягає службовий обов'язок адміністрації перед відвідувачами?

Завдання 4. Функціональна складова системи державного адміністративного управління.

Викладач надає інформацію про відомства державних органів влади необхідно розподілити завдання, функції та відповідальності між різними відомствами (рівнями) державного управління.

Завдання 5. Розвиток електронного урядування в Україні.

Оскільки від запровадження електронного урядування державні органи (1), громадяни (2) і бізнесові структури (3) одержать переваги, необхідно визначити, які саме, і кожному з наведених положень, позначених цифрами знайти відповідний складовий елемент:

- а) швидкий доступ до інформації для прийняття рішень;
- б) більш швидкий і справедливий процес розгляду звернень громадян;
- в) можливість швидкої та економічної реалізації рішень уряду;
- г) інформування громадськості дозволить звести до мінімуму розбіжності й сформуванню сприятливу для уряду суспільну думку;
- д) можливість впливу громадян на прийняття управлінських рішень, їх думка буде почута, державні проекти будуть базуватися на пріоритетах, визначених громадськістю, а не тільки урядом;
- е) нові можливості для розвитку бізнесу, зокрема, рівні умови участі в тендерах, подання заявок у режимі он-лайн;
- ж) урахування думки громадськості під час розробки проектів рішень уряду;
- з) задача звітності в податкові органи та органи державної статистики в електронному вигляді цілодобово, 7 днів на тиждень;
- і) значущість суспільної думки;
- к) підвищення рівня інформування населення, яке зможе одержати повну інформацію про закони, правила й послуги;
- л) можливість реєстрації підприємств через Інтернет;
- м) поліпшення якості послуг, наданих урядовими структурами громадянам;
- н) економічний ефективний інструмент зв'язку з місцевими органами влади і некомерційними організаціями;
- о) підвищення ступеня суспільного контролю за роботою уряду і зниження рівня корупції;

п) можливість безкоштовно навчатися через Інтернет, що буде сприяти підвищенню професійного рівня людей;

р) оформлення митних декларацій через Інтернет, що прискорить процес проходження вантажів через митні пункти;

с) можливість розв'язати проблему пасивного ставлення громадськості до рішень уряду і його планів, що є однією з основних проблем демократичного суспільства;

т) спрощення і прискорення процесу одержання ліцензій, дозволів тощо;

у) інформованість із найважливіших питань дозволить звести до мінімуму політичні неузгодженості;

ф) поліпшення взаємодії між державними органами, підвищення ефективності обміну інформацією, інтегрування послуг і зниження витрат.

1. Електронне урядування для громадськості передбачає ...

2. Електронне урядування для державних органів передбачає ...

3. Електронне урядування для бізнесу передбачає ...

Сформулюйте переваги від запровадження електронного урядування, які можуть виникнути перешкоди під час впровадження системи електронного урядування та які існують недоліки.

Завдання 6. Необхідно заповнити табл. 12, до якої слід занести всю необхідну інформацію для поетапного створення і функціонування електронного уряду.

Таблиця 12

Етапи створення і функціонування електронного уряду

Етап	Доступні послуги	Засоби функціонування
I		
II		
III		
IV		

1. Зовнішні мережі та центри обробки даних; модулі, які зумовлюють масове використання.

2. Електронний уряд, орієнтований на громадянина; взаємодія "уряд – громадянин".

3. Створення інфраструктури.

4. Централізоване обслуговування громадянина в "єдиному вікні"; інформування через об'єднаний веб-портал органів державної влади.

5. Структура бізнесу та органів державної влади, реорганізована відповідно до нової концепції електронного обслуговування.

6. Використання інтерактивних засобів програмних модулів; внутрішня автоматизація органів державної влади; уніфікована централізована обробка даних.

7. Єдиний веб-портал; дизайн, орієнтований на клієнта; програмні модулі, призначені для самообслуговування.

8. Розвиток програмних модулів.

9. Реформування надаваних послуг.

10. Базова мережева інфраструктура та центр обробки даних; первинні програмні модулі.

11. Розвиненість програмних модулів.

12. Основні процедури держави, призначені для громадянина.

Навести перелік стадій формування електронного уряду в історичному аспекті, його становлення з урахуванням ступеня розвитку суспільства у табл. 13.

Таблиця 13

Стадії формування електронного уряду

Стадія	Характеристика	Країни
Нульова		
Перша		
Друга		
Третя		
Четверта		
П'ята		

Завдання 7. У сучасних концепціях розвитку міст-мегаполісів чітко простежуються різні наукові школи ХХ століття, які адаптовані до сучасних умов або цілком переносяться на теорії-моделі відносно нинішніх ситуацій. Коротко охарактеризувати, проаналізувати і визначити, які серед таких концептуальних підходів є найбільш розповсюдженими, пояснити чому:

взаємини людей у процесі їх спільної праці (20-ті р. ХХ ст.);

повної перебудови системи управління, проведення в державному управлінні перерозподілу функцій між державою і бізнесом за рахунок координуючої ролі держави (30-ті р. ХХ ст.);

нерозділена політика і управління, оскільки політичні процеси виникають у рамках державного управління, а політика є важливою складовою частиною предмета науки управління (50-ті р. ХХ ст.);

системний аналіз як наукового методу вивчення і удосконалення складних систем, менеджмент як інструмент для більш широкого залучення виконавців у процес управління, диференційованості системи управління (управління, застосовне для однієї системи, не застосовне для іншої, навіть якщо остання менша за масштабом) (60-е р. ХХ ст.);

характеристики державного управління в контексті теорії систем управління; вироблення розуміння механізмів державного керівництва; розгляд адміністративного управління у контексті адміністративного права; розуміння управління як: суспільних відносин у контексті управлінських функцій; сукупності економічного, соціального та організаційного аспектів, що сприяє цілісності управління; міжособистісних відносин і процесів функціонування кооперованої соціальної системи; соціотехнічної системи, з точки зору прийняття рішень; процесу обміну інформацією з позицій математичних методів "наукового управління"; операційної системи (70-ті р. ХХ ст.);

політизації державного управління та його впливу на соціальне управління; єдності економічного та адміністративного управління; ефективної координації діяльності органів управління для досягнення цілей функціонування та розвитку регіонів, територій, країн і т.д.; опису управління як: практичної діяльності, яка орієнтована на результати; планування, організації, мотивації, керівництва і контролю; використання знань у практиці для досягнення бажаних результатів (80-ті р. ХХ ст.);

визначення управління факторами соціально-економічного середовища, функціями, які повністю відмінні від політичної діяльності, в якій обмежуються повноваження політичних діячів відносно до компетенцій менеджерів (90-ті р. ХХ ст.);

партисипативний менеджмент; партисипативне управління; корпоративне управління; залучення громадськості; адміністративно-державного управління; адміністративно-територіального управління; публічного управління, яке дає керівному органу публічну владу; менеджменту в публічному управлінні для підвищення організованості,

ефективності діяльності, її впорядкованості; регіонально-адміністративного менеджменту, який співвідноситься з категорією "регіональне управління" і розуміється як управління певними адміністративно-територіальними одиницями (з 2000 р. XXI ст.).

Тестові завдання для перевірки знань

1. У моделі електронного уряду виділяють такі сфери взаємовідносин:

- а) між органами державного управління і громадянами;
між органами державного управління і підприємствами;
між органами державного управління та їх співробітниками;
між органами державного управління та різними державними органами;
- б) між органами державного управління та їх співробітниками;
між органами державного управління та різними державними органами;
- в) між органами державного управління і громадянами;
між органами державного управління і підприємствами;
- г) немає правильної відповіді.

2. Взаємовідносини уряду та бізнес-структур передбачають взаємодію у таких сферах:

- а) інтерфейс для спілкування громадянина з органами державної влади, а також надання різноманітних державних послуг, які стосуються особисто громадян та їх об'єднань;
- б) публічні, відкриті процедури проведення державних закупівель та конкурсів; усі процедури звітності підприємств, які подаються в податкову адміністрацію та інші органи державної влади за допомогою єдиного інтерфейсу спілкування;
- в) процедури відкритих кадрових конкурсів на заміщення вакантних посад в органах державної влади, а також наявність єдиної та своєчасної інформації для кожного державного службовця;
- г) загальний захищений простір інформаційних ресурсів і документообігу між усіма органами державної влади.

3. Державно-правовий характер управління визначається такими ознаками:

- а) у процесі управління здійснюються функції держави при дотриманні інтересів держави (публічних інтересів) і забезпеченні прав та свобод громадян;

б) функції управління здійснюються спеціально створюваними державою суб'єктами за дорученням і від його імені або іншими суб'єктами, яким держава передає частину своїх повноважень у сфері управління;

в) усі суб'єкти державного управління зобов'язані діяти в межах компетенції, встановленої для них законами та іншими нормативними правовими актами;

г) усі відповіді правильні.

4. Типовими елементами організації державного управління є такі:

а) загальна система державного управління у сфері, галузі, що включає в себе статус і функції спеціальних органів та інших органів, що діють у тій чи іншій сфері, галузі та набір адміністративно-правових регуляторів, характерних для даної сфери, галузі;

б) комплект, стандарт необхідних правових актів та інших регулюючих документів;

в) механізм державного контролю, нагляду та інформаційне забезпечення;

г) організації як об'єкти управління та ступінь участі громадян та їх об'єднань у діяльності суспільства;

д) усі відповіді правильні.

5. До універсальних соціальних потреб відносять:

а) здоров'я, особиста безпека, добробут, сім'я, родичі, освіта, кваліфікація, правопорядок тощо;

б) прихильність до батьківщини, сім'ї і т. д.;

в) уявлення про добро і зло, щастя, сенс життя і тощо;

г) немає правильної відповіді.

Питання для самодіагностики

1. Надайте характеристику "випереджальному стану" державного управління.

2. Розкрийте структуру і зміст елементів процесу вдосконалення державного управління та публічного адміністрування.

3. Поясніть сутність політичного механізму як способу організації вищих і центральних органів виконавчої влади, їх взаємодії з громадськими інститутами.

4. Основні моделі урядової політики. У чому полягає проблема вибору найкращої форми правління?

5. Поясніть, чи існує проблема взаємного втручання органів державного управління в компетенцію один одного? Яким чином громадські організації та бізнес структури мають можливість запобігати цим явищам?

Тема 8. Результативність та ефективність публічного адміністрування

Завдання для самоконтролю знань

Завдання 1. Проблеми підвищення результативності та ефективності в управлінні.

1. Чи можна виміряти результати управлінської діяльності?
2. Що означає економія, продуктивність, якість та ефективність стосовно державно-адміністративного управління та певної державної установи?
3. Надайте перелік проблем підвищення результативності та ефективності діяльності державних органів та підходів їх вирішення?

Завдання 2. Наведіть перелік факторів підвищення ефективності публічного адміністрування та розмістіть схематично у певній структурно-логічній послідовності, позначивши їх за категоріями.

Завдання 3. Викладач надає інформацію щодо показників ефективності державного управління.

1. Визначити відмінність ефективності державного управління та ефективності публічного адміністрування.
2. Сформулювати суб'єктивний погляд на міжнародні стандарти, а також запропонувати власний перелік показників та спосіб розрахунку показника ефективності.

Завдання 4. Розташуйте такі операції спеціальної програми (табл. 14) оціночних досліджень процесу виконання і результатів діяльності органів державної влади у логічній послідовності за поданими етапами:

1. Планування оціночного дослідження.
2. Підготовка оціночного дослідження.
3. Підготовка бази даних.
4. Аналіз і оцінка результатів програми чи політики.
5. Підготовка інформаційного або аналітичного звіту.
6. Представлені висновків і рекомендацій.

Перелік операцій оцінювання процесу виконання та результатів діяльності органів державної влади

Зміст операції		
Вибір оцінюваної державної програми / політики або законодавства у певній сфері	Підготовка технічного завдання та плану проведення оцінки (цілі, проблеми, методи збору і аналізу, графік, кошторис витрат, склад експертів, схема звіту)	Визначення джерел інформації
Визначення програмних цілей дослідження та оціночних показників	Уточнення технічного завдання	Вимірювання результатів
Вибір стратегії проведення дослідження, методів і засобів оцінки	Розробка питань та індикаторів	Збір і обробка інформації

Завдання 5. Розгляньте етапи еволюції системи функціонального представництва, на кожному з яких домінували ті або інші типи представництва:

- 1) радянський етап "бюрократичного корпоративізму" (до кінця 1980-х рр.);
- 2) активізація клієнтсько-патронажних зв'язків (з середини 1980-х рр.);
- 3) плюралістичне представництво (кінець 1980-х – середина 1990-х рр.);
- 4) рекорпоративізація (близько 1993 р. – по даний час);
- 5) бюрократичний патронаж (початок 1990-х рр. – по даний час).

Розгляньте механізм встановлення залежності держави від корпоративних інтересів, головним чином на прикладі регіональних адміністративних та економічних еліт.

Тестові завдання для перевірки знань

1. У чому полягає відмінність ефективності та легітимності влади:

а) легітимність спирається на неполітичні цінності в протилежність ефективності;

б) ефективність влади спирається на політичні цінності, а легітимність – на інструментальні цінності та моральні принципи;

в) ефективність влади спирається на інструментальні цінності, а легітимність – на політичні цінності та моральні принципи;

г) немає правильної відповіді.

2. Які критерії можуть свідчити про кризу легітимності влади у політичному процесі:

а) нездатність органів влади здійснювати свої функції або присутність у політичному просторі нелегітимного насилля, відсутність воєнних конфліктів та громадянських війн;

б) неможливість уряду адаптуватися до мінливих умов та руйнування конституційного порядку;

в) відсутність серйозних структурних змін або зниження ефективності виконання "урядом своїх головних завдань – складання бюджету та розподілу політичних функцій серед еліти;

г) усі відповіді правильні ?

3. Підхід, що розвиває теорію Веберівської раціональної бюрократії, який є концептуальною моделлю підвищення ефективності роботи державної бюрократії та інститутів держави, становить:

а) поєднання ефективності організації з лідерськими навичками, стилем управління, індивідуальними характеристиками та якостями керівників міністерств і відомств, системами їх підбору, оцінки виконання завдань, мотивацією і професійним розвитком;

б) акцент на поділі адміністрування та ієрархічній структурі, функціональній спеціалізації, чітких правилах роботи, жорсткому регламентуванні професійної діяльності державних службовців, відокремлення від власності, що створює необхідні передумови для ефективної роботи;

в) взаємозв'язок ефективної роботи державних відомств і впливу постійних і циклічних коаліцій або груп усередині організації, що періодично формуються;

г) економічний підхід, який доводить, що підвищення ефективності діяльності органів державної влади пов'язане з наявністю механізму конкуренції серед відомств, системою впровадження інновацій, а також політичної підзвітності державних органів, у першу чергу перед платниками податків.

4. Аналізуючи теоретико-методологічні підходи до визначення ефективності діяльності органів державної влади, виділяють:

а) соціальну і політичну ефективності;

б) економічну та психологічну ефективності;

- в) соціальну і економічну ефективності;
- г) економічну і політичну ефективності;
- д) немає правильної відповіді.

5. На практиці оцінка ефективності державного управління здійснюється за такими напрямками:

- а) оцінка процесу виконання;
- б) оцінка результатів;
- в) оцінка наслідків;
- г) оцінка економічної ефективності;
- д) усі відповіді правильні.

Питання для самодіагностики

1. У чому полягає відмінність результативності та ефективності публічного адміністрування?
2. Назвіть фактори підвищення ефективності публічного адміністрування.
3. За якими показниками оцінюють ефективність публічного адміністрування?
4. Охарактеризуйте контрактну систему та неокорпоративізм.

Рекомендована література

Основна

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. – 2-е изд., доп. – М. : Омега-Л, 2004. – 584 с.
2. Чиркин В. Е. Публичное управление : учебник / В. Е. Чиркин. – М. : Юристъ, 2004. – 475 с.

Додаткова

3. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 328 с.
4. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.
5. Державне управління та державна служба : словник-довідник / за ред. О. Ю. Оболенського. – К. : КНЕУ, 2005. – 208 с.
6. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт. ; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентіві України, 1997. – 448 с.
7. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ УАДУ "Магістр", 2003. – 236 с.
8. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посібн. / В. Я. Малиновського. – Луцьк : Ред.-вид. відділ "Вежа" Вол. держ. унів. ім. Л. Українки, 2000. – 558 с.
9. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.
10. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 22.05.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С. 409.
11. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 20.06.1999 р. № 783-X1У // Урядовий. кур'єр. – 1999. – № 165. – С. 348.

12. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С. 256.
13. Про інформацію : Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-ХП // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – С. 650.
14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С. 170.
15. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9.04.1999 р. № 586-ХІУ // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С. 190.

Ресурси мережі Інтернет

16. ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : www.liga.net.
17. Нормативные акты Украины. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.
18. Ресурсний центр розвитку громадських організацій. – Режим доступу : <http://issuu.com/gurtrc/docs>.
19. Сервер Верховной Рады Украины. – Режим доступа : www.rada.gov.ua.

